

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank spółka akcyjna w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego A. S. kwoty 90 819,85 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 66 582,13 zł od dnia wniesienia pozwu oraz kosztów postępowania. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że na żadaną kwotę 90 819,85 zł składa się kwota 66 582,13 zł tytułem niespłaconej kwoty udzielonego kredytu, 23 447,72 zł tytułem „odsetek karnych”, 790 zł tytułem opłat i prowizji. Powód podał, że wezwał pozwanego do zapłaty, a wobec braku zapłaty wypowiedział umowę kredytu na podstawie art. 75 ust. 1 i art. 69 ust. 1 Prawa bankowego.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów postępowania. Według strony pozwanej załączona do pozwu umowa nie jest umową kredytu bowiem nie zawiera konkretnego i indywidualnie wskazanego celu finansowania. Nadto pozwany wskazał, że świadczeniem głównym banku była kwota 50 000 zł, zaś prowizja zaliczona na poczet kwoty kredytu w wysokości 11 500 zł była rażąco wygórowana. Pozwany zarzucił, że powód nie wskazał, jaki charakter pełni prowizja oraz nie wykazał jakie czynności pokryła prowizja. Zdaniem pozwanego niezasadne jest dochodzenie przez bank kwoty 5 000 zł jako świadczenia głównego, podczas gdy jest to kwota zabezpieczenia, z której powód mógłby się zaspokoić. Pozwany stwierdził, że postanowienia umowy kredytu należy potraktować jako klauzule niedozwolone. Pozwany zarzucił również powodowi, że w załączonych do pozwu dokumentach brakuje oświadczenia woli pozwanego, nie ma własnoręcznego podpisu lub innej kwalifikowanej formy. Pozwany zakwestionował autentyczność wydruków i fakt, by kiedykolwiek wchodził w stosunek zobowiązaniowy z powodem o przedstawionej treści. Nadto, zdaniem pozwanego przedstawione przez powoda dokumenty, w szczególności wyciągi z ksiąg nie udowadniają roszczenia powoda zarówno co do zasady, jak i wysokości.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 8 grudnia 2016 r. (...) Bank spółka akcyjna w W. i A. S. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) limits united A. S. zawarli umowę kredytu nr (...) (...) na kwotę 84 500 zł, w tym 50.000 zł na finansowanie bieżącej działalności, 18 000 zł tytułem ubezpieczenia, 5 000 zł tytułem przeniesienia własności środków pieniężnych na zabezpieczenie wiarygodności banku, 11 500 zł z tytułu prowizji za udzielenie kredytu. Umowa została zawarta za pośrednictwem bankowości internetowej. Celem kredytu było finansowanie bieżącej działalności.

Miesięczna rata kredytu wynosiła 1 325 zł. Termin ostatecznej spłaty kredytu ustalono na 60 miesięcy od dnia spłaty pierwszej raty zgodnie z harmonogramem spłat. Zgodnie z postanowieniami dodatkowymi umowy kredytobiorca zobowiązany został do spłaty raty kredytu każdego dwudziestego dnia miesiąca.

Zgodnie z §8 ust. 1 warunków umowy kredytu bank miał prawo wypowiedzieć umowę kredytu w przypadku niedotrzymania przez kredytobiorcę któregokolwiek z warunków udzielenia kredytu (lit. a), niewykonania lub nieterminowego regulowania przez kredytobiorcę zobowiązań wobec banku, w szczególności w przypadku, gdy kredytobiorca zalegał w całości lub części z zapłatą dwóch rat kredytu i pomimo wezwania do zapłaty nie spłacił zaległości w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania (lit. c)

W §8 ust. 2 warunków umowy kredytu ustalono, że Bank wypowiada umowę kredytu z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia, a w razie zagrożenia upadłością kredytobiorcy z zachowaniem 7 dniowego okresu wypowiedzenia. Zgodnie z §8 ust. 4 warunków umowy kredytu okres wypowiedzenia liczony był się od dnia doręczenia przez bank przesyłki listowej oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu.

Kwota 84.500 zł została przelana na konto A. S. tego samego dnia.

Dowody:

-umowa kredytu, k.24-29,

-potwierdzenie zawarcia umowy kredytu za pośrednictwem bankowości internetowej, k.30,

-dyspozycja uruchomienia kredytu, k.31-32,

A. S. zapłacił następujące raty kredytu:

-20 stycznia 2017 r. kwotę 1 325 zł,

-20 lutego 2017 r. kwotę 1 325 zł,

-20 marca 2017 r. kwotę 264,58 zł.

W dniu 24 czerwca 2019 r. nastąpił zwrot kwoty 15 003,29 zł z tytułu ubezpieczenia.

(...) Bank spółka akcyjna w W. sporządziła wyciąg z ksiąg banku, wskazując w nim, że zobowiązanie A. S. z tytułu umowy o kredyt nr (...) (...) wynosi 93 820,14 zł, w tym 66 582,13 zł – kapitał, 25 312,01 zł – odsetki od należności niespłaconej, 1 926 zł – koszty, opłaty prowizje.

Dowody:

-wyciąg z ksiąg banku, k.60

-wyciąg z konta, k.64-66,

-historia naliczenia odsetek, k.67,

-zestawienie należności i spłat kredytu, k.68-69,

-zestawienie należności i zaległości kapitałowych z kalkulacją odsetek za zwłokę, k.70-71.

W ostatecznym wezwaniu do zapłaty z 3 lipca 2017 r. (...) Bank spółka akcyjna w W. domagała się od A. S. do zapłaty kwoty 5 205,19 zł. W wezwaniu wskazano, że brak wpłaty spowoduje wypowiedzenie umowy, kwota 81 585,42 zł stanie się natychmiast wymagalna wraz z odsetkami naliczonymi od dnia spłaty oraz wszelkimi kosztami.

Dowody:

-ostateczne wezwanie do zapłaty, k.51-54.

W dniu 11 sierpnia 2017 r. (...) Bank spółka akcyjna w W. wypowiedziała umowę kredytową w związku z niedotrzymaniem przez A. S. warunków udzielenia kredytu, w szczególności nieterminowym regulowaniem przez kredytobiorcę zobowiązań wobec banku. Łączne zadłużenie na dzień wypowiedzenia umowy wynosiło 6 917,90 zł. Wskazano, że brak wpłaty spowoduje, że kwota 81 585,42 zł stanie się natychmiast wymagalna wraz z odsetkami, a umowę uważać się będzie za wypowiedzianą. Przesyłka z wypowiedzeniem umowy kredytowej nie została podjęta przez A. S. w terminie.

Dowody:

-wypowiedzenie umowy kredytowej wraz z potwierdzeniem nadania, k.55-57,

-pełnomocnictwo, k.58-59.

W przedsądowym wezwaniu do zapłaty z 19 października 2017 r. (...) Bank spółka akcyjna w W. wezwała A. S. do zapłaty kwoty 83 184,04 zł.

Przesyłka z wezwaniem nie została podjęta przez A. S. w terminie.

Dowody:

-wezwanie przedsądowe do zapłaty wraz z potwierdzeniem nadania, k.46-48.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Powództwo oparte jest na przepisie art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1896), który stanowi, że przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Fakty istotne dla rozstrzygnięcia sąd ustalił na podstawie dokumentów, nie znajdując podstaw do odmówienia wiarygodności tym dowodom. W piśmie z dnia 13.10.2020 r. pozwany zakwestionował wprawdzie autentyczność wydruków dołączonych do pozwu, nie precyzując przy tym, które konkretnie dokumenty ma na myśli, jednakże z pisma wynika w sposób jednoznaczny, że zarzut ten odnosi się w istocie do braku podpisania przez pozwanego tych dokumentów. Brak własnoręcznego podpisu pozwanego nie pozbawia zaś złożonych dokumentów waloru dowodowego. Zgodnie bowiem z art. 77³k.c. dokumentem jest nośnik informacji umożliwiający zapoznanie się z jej treścią.

Słusznie wprawdzie pozwany zwrócił uwagę na to, że wyciąg z ksiąg banku nie korzysta z przywileju dokumentu urzędowego, stanowiąc jednakże – jako dokument prywatny - dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

(...) zebrane w sprawie pozwalają na ustalenie, że pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy kredytu oraz jej realizacji ze strony banku. Przeciwnego wniosku nie uzasadnia sam tylko fakt braku podpisu pozwanego na dokumentach dołączonych do pozwu, utożsamiany przez niego z brakiem złożenia przez siebie oświadczenia woli. Zauważyć trzeba, że w art. 69 ust. 2 przewidziano wprawdzie formę pisemną dla umowy kredytu, jednakże nie zastrzeżono rygoru nieważności w przypadku jej niedochowania. Oznacza to, iż forma ta została jedynie dla celów dowodowych (art. 74 §1 i 3 k.c., której tak, czy inaczej nie stosuje się w stosunkach między przedsiębiorcami). Nie ma jednak przeszkód, by fakt zawarcia umowy ustalić w oparciu o inne dowody, posługując się nadto domniemaniami faktycznymi, o których mowa w art. 231 k.p.c.

Podkreślenia wymaga, że 8 grudnia 2016 r. jeden z pracowników banku podpisał „dyspozycję uruchomienia kredytu”, zaś inny pracownik banku zatwierdził tę dyspozycję. Nieprawdopodobne jest, by tak wysoka kwota pieniężna została przekazana na rachunek osoby trzeciej bez jakiegokolwiek ku temu podstawy. Już zatem z faktu przekazania tych środków na rzecz pozwanego domniemywać należy zawarcie przez strony umowy kredytu, choć w innej, niż pisemna formie. Istotne jest przy tym, iż – jak wynika z wyciągu z 13.03.2020 r. (k. 64) pozwany dokonał spłaty dwóch pierwszych rat kredytu, który to fakt daje z kolei podstawę do ustalenia, że otrzymał od banku kwotę kredytu. Podkreślenia przy tym wymaga, że pozwany nie zaprzeczył, by otrzymał od banku wymienioną kwotę kredytu, nie wskazując przy tym na inną podstawę jej przekazania.

Sąd nie podzielił zarzutu pozwanego, jakoby umowa łącząca strony stanowiła umowę pożyczki, nie zaś kredytu. Określenie celu kredytowania jako „finansowanie bieżącej działalności” wyczerpuje przesłankę określoną w art. 69 ust. 1 Prawa bankowego.

Nieskuteczne okazało się także zakwestionowanie przez pozwanego, (choć uczynione dopiero w piśmie z 8.12.2020 r.) wypowiedzenia umowy kredytu. Okoliczność, iż pozwany nie odebrał awizowanej przesyłki obejmującej stosowne

oświadczenie woli banku pozostaje bez znaczenia. Zgodnie bowiem z art. 61 §1 k.c. oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią.

Sąd nie podzielił przy tym zarzutów pozwanego dotyczących wysokości prowizji z tytułu dzielonego kredytu. Wbrew twierdzeniom pozwanego bank nie miał obowiązku wykazania przeznaczenia prowizji, która, jak wynika z przytoczonej definicji, należy do istotnych postanowień umowy kredytu. Odnosząc się zaś do wysokości prowizji, przypomnieć należy, że prowizja przygotowawcza stanowi obok odsetek kapitałowych dodatkowe wynagrodzenie banku-kredytodawcy w związku z jego faktyczną gotowością do wykonania umowy kredytowej i wydania kredytobiorcy na jego żądanie określonej sumy kredytu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2017 r., I CSK 540/16). W rozpatrywanej umowie kredyt udzielony pozwanemu nie był oprocentowany, co nie pozwala uznać prowizji na poziomie 11.500 zł za rażąco wygórowaną. Postanowienia dotyczące wysokości prowizji nie można z tych względów uznać za sprzeczne z właściwością stosunku łączącego strony, a w konsekwencji nieważne na podstawie art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c.

Kwestia wysokości opłaty z tytułu ubezpieczenia (podniesiona dopiero w piśmie pozwanego 8.12.2020 r. z poprzedzającym wydanie orzeczenia) pozostaje wtórna z uwagi na fakt, iż – jak wynika z historii naliczania odsetek (k. 64) kwota 15.003 zł z tytułu ubezpieczenia została spłacona, a tym samym nie jest przedmiotem żądania powoda.

Po odjęciu od łącznej kwoty kredytu 84.500 kwot 15.003,29 zł, dwukrotnych wpłat po 1325 zł i kwoty 264,58 zł pozostaje do zapłaty kwota 66.582,13 zł. Kwotę tę pomniejszyć jednak należy o kaucję w kwocie 5000 zł – na zabezpieczenie wiarytelności banku. Trafnie zarzucił pozwany, iż kwota ta została wypłacona na zabezpieczenie wiarytelności banku. Zauważyć trzeba, że zgodnie z pkt VIII części szczegółowej umowy (k. 26) środki pozostałe na rachunku kaucji po okresie obowiązywania kaucji miały być przeniesione na częściową przedterminową spłatę kredytu, bez odrębnej dyspozycji kredytobiorcy. Zgodnie zaś z pkt V.3 kaucja obowiązuje przez 12 miesięcy od wypłaty kredytu. Z pkt II części szczegółowej umowy wynika zaś, że kwota kaucji została pobrana w dniu uruchomienia kredytu. W tej sytuacji brak jest podstaw do domagania się od pozwanego zwrotu tej kwoty.

W związku z tym powództwo w zakresie kwoty 5000 zł jako niezasadne oddalono, zasądzając jedynie kwotę 61.582,13 zł.

Brak też było podstaw do zasądzenia dalszych kwot, tj. „odsetek karnych” w kwocie 23.447,72 zł oraz kwoty 790 zł tytułem opłat i prowizji.

Odnosnie pierwszej z wymienionych kwot powód nie przedstawił podstawy naliczania odsetek od kwot rat kredytu wypłaconego pozwanemu, ani sposobu wyliczenia odsetek (źródła stopy procentowej). Kwota dochodzona pozwem odbiega od kwoty wskazanej w wyciągu z ksiąg banku (k. 60). Przypomnieć należy, iż wyciąg ten świadczy jedynie o wysokości odsetek, jakie według banku obciążają powoda. Nie oznacza to jednak, że powodowi rzeczywiście przysługuje wiarytelność z tego tytułu. Złożony przez powoda raport – zestawienie należności i zaległości kapitałowe z kalkulacją odsetek nie obejmuje rubryki zawierającej naliczone odsetki (jest „ucięty”). Wydruk „historia odsetek” wskazuje na naliczanie odsetek w wysokości 14%, nie wynika jednak z niego podstawa takiej właśnie wysokości. Z kolei w wyciągu za okres 8.12.2016 – 13.03.2020 wskazano jedynie kwoty naliczanych sukcesywnie odsetek.

W konsekwencji roszczenie w zakresie odsetek uznać należało za niewykazane i jako takie oddalić.

Nie zasługiwało też na uwzględnienie żądanie kwoty 790 zł tytułem opłat i prowizji. Powód nie sprecyzował, z jakiego konkretnie tytułu naliczone zostały przez niego „opłaty i prowizje”. Do akt złożono wprawdzie tabelę opłat i prowizji, która dowodzi jedynie stosowanych w banku stawek opłat za poszczególne czynności. Brak jest jednak danych umożliwiających weryfikację podstawy i prawidłowości obciążenia pozwanego tymi opłatami.

Niezależnie od tego zauważyć trzeba, że choć nie budzi wątpliwości fakt przekazania na rachunek pozwanego kwoty 84500 zł tytułem kredytu brak jest podstaw do ustalenia, że pozwany zaakceptował Regulamin kredytowania, czy table opłat i prowizji, dołączone przez powoda do pisma z 19.03.2020 r.

Mając na uwadze przytoczoną argumentację powództwo uwzględniono ostatecznie do kwoty 61.582,13 zł. Od kwoty tej, na podstawie art. 481 k.c. należne były powodowi ustawowe odsetki za opóźnienie, które zasądzone (zgodnie z żądaniem) od dnia wniesienia pozwu, tj. 30.12.2019 r. Powód nie wykazał podstawy żądania odsetek umownych w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie.

W związku z tym, że powództwo uwzględniono w części 67,8 % , w takim też stosunku, na podstawie art. 100 k.p.c. rozdzielono koszty procesu. Powód poniósł opłatę od pozwu (1135 zł + 3405zł) wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 5400 zł ustalone zgodnie z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. z 2018r., poz. 265). Pozwany winien ponieść 67,8% tej kwoty, czyli 6704 zł.

Na podstawie art. §4 ust. 1 w zw. z §8 ust. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 68) przyznano wynagrodzenie pełnomocnikowi ustanowionemu dla pozwanego.